Kh:

Eg Oddsen

Kjöbt af Thorsen

Indhold

296
þor

= [Þorsteinn] Einarsson [Rangel]?

Jødernes Charakteristik.

Et Bidrag til Bogen

Moses og Jesus,

uddraget

af en af Danmarks værdigste Mænds

Jødiske Historie

ved

Eynarson;
Typograph.

Kjøbenhavn 1813.

Trykt og sælges hos Bogtrykker Rangel,
Vimmelskaftet No. 188.

Ved at fremlægge for Publikum Jødernes almindelige Charakteristik, saaledes som den findes i Dr. Bastholms Jødiske Historie, være det langt fra, at man bør troe, at de danske, især de kjøbenhavnske Jøder i Almindelighed kunne deeltage i dette Udkast. Tvertimod: mange ere de jødiske Mænd her, som ere oplyste, retskaffne Mænd! Mænd, som lade det være sig magtpaaliggende at befordre Oplysning og Dyd blandt sin Nation. Dette opvækker Glæde og derhos det ivrige Ønske, at enhver god Mand vil idelig læse og lægge paa Hjertet Dr. Basthholms dyrebare Tanker i hans femte Anhang til hans Jødiske Historie 3 D. p. 405: Om

Aarsagen, at alle de Christnes Bestræbelser for Jødernes Omvendelse ere saa frugtesløse. — Maatte den store, den menneskekjærlige, den sande Jesu Chisti Læres Vens Tanker blive tagne til nærmere Eftertanke og vorde brugte, ved Siden af de dybtænkende og statskloge Mænds, DHrr. Conferenceraad Moldenhawers og Etatsraad Schmidt Phiseldeks ypperlige Skrivter om Jøderne, skeer det — saa kan man være vis paa, at vort lykkelige Danmark derved skulle vinde sine Jøders oprigtige Omvendelse, — deres formeentlige Aager, Agiotage, snedige Handelspraktiker, hvis noget af sligt Uvæsen endnu kan finde Sted, samt Uvillie til de Christne skulle da forsvinde, og blive forandret til Redelighed, Velvillie og Kjærlighed — Alfaderens Bud!

Man maae billigen undres over, at et Folk, som Joderne, der til alle Tider have viist saa mange Prøver paa deres Troløshed og Forræderie, har dog endnu kundet være i saadan en Agt. 3 Deel p. 68.

Deres tilvoxende Formue gjorde dem forvovne, saa at de ofte tvang deres Skyldnere, de ikke kunde betale, til at frasige sig deres Frihed og blive deres Slaver. Kong Phillip August, som ikke kunde ansee det med Ligegyldighed, at hans Undersaatter bleve saaledes undertrykte af Joderne, fattede den Beslutning at fordrive dem. 3 D. p. 135.

I Frankrige begyndte de paa ny med deres Aager, og dreve den saa vidt, at de bleve baade rige og mægtige, ja kjøbte sig endog Landgods i Riget, og i samme Forhold, som den Franske Nation nedsank i Armod, tiltog Jøderne i Frækhed og Overmod. Det Skammeligste herved var, at de Store selv beskyttede dem heri og toge selv Deel i deres blodige Aager. 3 D. p. 160.

Jøderne ere et Folk, hvis Hoved-Charakter er Stolthed og Gjerrighed. 3 D. p. 166.

Jøderne ere af det Slags Insekter, der aldrig fuldkommen lade sig udrydde. 3 D. p. 284.

Jøderne have til alle Tider været færdige at opoffre Samvittighed, Dyd og de helligste Pligter for den Frihed at øve deres Religion og deres Handel, thi disse tvende Ting ere omtrent det samme. 3 D. p. 285.

Israelitterne have til alle Tider været tilbøjelige at falde fra en Yderlighed til en anden. 1 B. p. 399. De have viist tydelig nok, at de til alle Tider bleve Jøder, hvad man end gjorde ved dem, derfor synes det underligt at Gud just

skulde udvælge en Folkeslægt til sit Folk, hvilken fra Begyndelsen af haver beteed sig som den uregjerligste og opsætsigste af alle Verdens Nationer, et Folkeslag, hvis Ondskab altid haver lagt i Strid med Herrens Godhed — et Folk, der næsten synes at være Afskummet af det hele menneskelige Kjøn, thi Jøderne vare gandske vanslægtede fra deres Fædres Troe; af deres gudfrygtige Stammefader, den troende Abraham, havde de ikkun arvet Navnet at de kaldte sig Abrahams Børn — det var al deres Fortjeneste. 3 D. p. 370, 371, 372, 373. — Man siger at Christus skulle fødes af Jøderne, og at Gud derfor haver udvalgt dem til sit Folk. Denne Aarsag synes ved første Øjekast at have nogen Grund, men den forsvinder strax, saasnart man noget nøjere undersøger den. p. 374. Jøderne bleve ikke Guds Folk fordi Christus skulle fødes af dem; men at Gud, uagtet al deres Ondskab, Opsætsighed og Ulydighed, bar Taalmodighed med dem, det fordrede Guds Plan. p. 375.

Jøderne vare et halstarrigt og opsætsigt Folk, det er vel sandt; men om de derfor have

været værre end alle andre Nationer, det kan neppe bevises. Betragte vi Jødernes Tænkemaade og Sindsbeskaffenhed, saa finde vi hos dem en besynderlig Blanding af Godt og Ondt: Trodsighed i Lykke; Fejghed i Ulykke, Overmod og Nederdrægtighed, Haardnakkenhed og Fortrydelse, Lydighed og Ulydighed vexlende af med hinanden, eftersom de enten følede Guds Velsignelse eller hans Straffedomme. p. 385.86.

En stor Mængde Jøder have nu og da ladet sig døbe, for at undgaae de Christnes Forfølgelser, men det bør ikke ansees for nogen Omvendelse; thi saasnart Forfølgelsen ophørte, have de igjen fradraget Masken, og ere blevne Jøder, som de til alle Tider have været. At nogle i alle Lande nu og da forlode Synagogen, blandt hvilke dog som Erfarenhed viser vare redeligsindede, det kan ikke komme i Betragtning. p. 405.

Den første Aarsag til Jødernes Fordærvelse er deres Opdragelses Fordomme, — og hvo veed ikke hvor stor Vankundigheden er blandt Jøderne: hvo veed ikke, at en Nation, der ikke er be-

sjælet af nogen anden Drift end Handelsgeisten, sjælden giver sig af med Videnskaber, der alene fylde Forstanden, men ikke Pungen. Sjælen bliver omsider ligesaa materiel som det Metal, den higer efter; og da Religionen hverken kan tjene til Vexler eller Obligationer, saa anseer man endog dens Grandskning som den unyttigste af alle Beskjæftigelser. Fra disse Opdragelses-Fordomme kunde Jøderne i deres nærværende Forfatning umuelig afbringes, formedelst deres ægte Vankundighed i det gamle Testamentes Skrifter, da disse ere nu saaledes vanskabte ved Talmudisternes og Cabbalisternes affindige Fortolkninger og allegoriske Forklaringer, at der neppe meer findes en Jøde, som rigtig forstaaer sine egne guddommelige Bøger; og hvorledes skulle de kunne overbevises af Skrivter, som de have indhyllet i et saa tykt Mørke, at intet Sandhedsglimt kan gjennemtrænge det. Skulde de nogen Tid overbevises om deres Vildfarelser, saa maatte dette Mørke først adspredes, deres hellige Bøger maatte renses fra de jødiske Læreres vrange Fortolkninger. De Christne have vel arbejdet herpaa, man savner ikke sunde Fortolkninger over de mosaisk

Skrivter; men, hvad nytte de, naar de ikke læses af Jøderne? og paa hvad Grund skulde man kunne fordre af dem, at de skulle læse deres Skrivter, som de ansee for Kjættere, og det, som endnu er værre, for Hedninger? p. 407-9.

Men, blandt alle de Fordomme, som imodsætte sig og tilintetgjøre de Christnes Bestræbelser for Jødernes Omvendelse, er ingen mægtigere end deres urigtige Begreber om deres Messias. Disse vare Aarsagen, hvorfor de forkastede Christus, da han kom; disse ere de samme Aarsager, hvorfor de endnu forkaste ham. Man veed, at Propheterne have allevegne spaaet om Christo under det Billed af en jordisk Fyrste, der skulde udbrede sit Rige fra den ene Verdens Ende til den anden; de have vel adskillige Steder deels blandet saadanne Træk i dette Billede, som aldeles ikke kunde passe sig paa en jordisk Fyrste, deels og paa mange Steder tilføjet saadanne Bestemmelser, hvoraf de ikke utydelig kunde see, at hans Rige ikke skulde være verdsligt, men aandeligt, ikke skulde regjeres ved et jordiskt Septer, men ved Religion og Sandhed. Men dette er ikke saa unaturligt, at Jøderne, som et

saa sandseligt Folk, et Folk, hvis Hovedcharakter er Stolthed og Herskesyge, have forklaret disse Billeder fra den meest glimrende Side. At tænke sig en Messias, der skulde indføre en bedre Religion, end den Mose, eller Gud ved Mose havde givet dem, maatte endog forekomme dem som Forbrydelse. Men de samme Fordomme klebe ved Jøderne endnu; de maae altsaa udryddes, førend der kan tænkes paa nogen almindelig Reformation blandt dette Folk. Saa længe de endnu ere beherskede af disse Fordomme, ere alle Christnes Bestræbelser forgjæves. Man viser dem vel, at alle Propheternes Spaadomme ere opfyldte i vor Christo; men man kan ikke vise dem, at denne er opfyldt i hans Person, som efter deres Tanker er den vigtigste af dem alle, nemlig, at han er en jordisk Fyrste, der skulde ophøie dem til et stort og mægtigt Folk. Man viser dem vel, at den Tidspunkt for lang Tid siden er forløben, inden hvilken Messias skulde komme; dette nægte de ikke heller; men de foregive, at Nationens Synder ere Skyld i, at Gud over den fastsatte Tid opsætter Forjættelsen. Skal der altsaa tænkes paa nogen Reformation blandt Jøderne, saa maae disse Fordomme

om Messias bortryddes, de maae overbevises af deres prophetiske Skrivter, at hans Rige ikke skal være jordiskt, men aandeligt; men saadant skeer vist ikke ved de Christnes Skrivter, som igjentagen Erfarenhed viser. Skulle alle disse Skrifter gjøre nogen Virkning, saa maae de læses af dem, og læses i den Hensigt, at modtage Sandheden, dersom de finde den; men saadant kan aldrig ventes af Jøderne. De christelige Religions-Partier have jo nu i saa lang en Række af Aar skreven imod hinanden; men naar haver en Kirke derved nogen Tid ladet sig bevæge til at gaae over til den anden; enhver er bleven ved sin Meening. Hvorledes vil man da fordre saadant af Jøderne. Skal en Kirke nogen Tid forandre sin engang antagne Troes-Lærdomme, saa maae saadant skee ved denne Kirkes egne Lærere. De maae geraade i indbyrders Strid med hinanden, der maae derved efterhaanden reise sig en Gjæring blandt Almuen og den Ulærde, disse Bevægelser maae efterhaanden saaledes tiltage indtil Gemytterne omsider ere blevne forberedede til den foreslaaende Reformation. Nu behøves der ikkun de sidste Stød af en Mand, der staaer i Anseelse hos Folket, er bekjendt af

sine Indsigter, træffer ind under lykkelige Omstændigheder, og er besjælet af Mod og Nidkjærhed for Sandheden til at overvinde de Hindringer, som endnu maatte modsætte sig hans Bestræbelser. Dersom Jøderne nogen Tid skulle befries fra deres ulykkelige Fordomme om Messias, saa vil dette og uden Tvivl blive Gangen i denne Reformation. p. 411-13.

Endnu kunne vi tilføje een Aarsag, som ligger i Jødernes National-Charakter. En besynderlig National-Stolthed, samt Had og Foragt for alle andre Nationer er en Tænkemaade, som er Jøderne ganske egen. Deres Adelskab, som de regne i en lige Linie fra Abraham; den stolte Tanke, at de ere Guds eget Folk i en langt højere Forstand end nogen anden Folkeslægt; de mange fortrinlige Velgjerninger, som Gud haver beviist deres Fædre frem for alle andre Nationer; den Indbildning, at alle andre Nationer ligge under den guddommelige Forbandelse, og nu det smigrende Haab, at de engang ved den forventede Messiæ Komme skulle faae Herredømmet over alle andre Nationer; alt dette føder og vedligeholder den Stolthed hos dem, at de ansee

alle andre Folkeslægter med Had og Foragt; og saa længe deres Hjerter ere fyldte med Had og Foragt for de Christne, kan man ikke engang formode, at skulle læse de Christnes Skrivter, som handle om Religionssager, end sige, at skulle antage deres Religion. p. 413-14.

Det første i den Lærdom om Messia, hvori de nyere Jøder afvige ikke alene fra de Christne, men endog fra de gamle Jøder, er dette, at, skjøndt de tillægge Messia en stor Ypperlighed og Højhed ikke alene over Englene; men endog over hele Verden, de dog aldeles nægte, at Messias skal være en sand Gud, og derfor fordreje alle de Steder i det gamle Testamentes Skrifter, som bevidne denne Sandhed. De ansee ham ligesaa lidet for en Verdens Forsoner, der skulde komme for at døe for Verdens Synder; men for en Erobrer, hvis Hovedhensigt det er at undertvinge alle andre Nationer, at samle de adspredte Jøder og bringe dem til Jerusalem, hvor han da igjen skal opbygge deres Stad og Tempel. Og for at udvirke alt dette skal han gjøre store Undergjerninger; større end Mose; dræbe den onde Aand Sammael og nedstyrte ham med sin hele Hær til Helvede og derimod opvække de Døde til Livet. Men, da de ikke kunne undgaae at see, at Pro-

pheterne, hvilke tale om Meßias, som en stor Konge, tillige tale om ham, som en Mand, der skulde lide og døe, saa digte de tvende Meßiaser, een, som skal være Josephs, og en anden, som skal være Davids Søn, da de ellers ikke vide at forene disse Spaadomme. — Meßias, Josephs Søn, skal, efter deres Meening, komme af Ephraims Stamme; han skal have været adskillige Gange i Verden under forskjellige Skikkelser; men for Meßiæ, Davids Søns, Komme skal han igjen lade sig see i Galilæa, hvor de ti adspredte Stammer skulle forsamles til ham; med dem skal han føre Krig med de Christne, overvinde dem, og kaste deres Konger i Lænker; men omsider skal han selv ombringes, og blive et Offer for sit Folkes Synder, hvorefter der en kort Tid skulle rejse sig store Trængsler over Jøderne, indtil Meßias, Davids Søn, kommer, hvilken ikke alene skal igjen opvække Meßias, Josephs Søn, fra de Døde, men og bringe alle Jøderne tilbage til det forjettede Land, fortsætte Krigen med de Christne, som Meßias, Josephs Søn, havde begyndt, og udrydde de to tredie Dele af Jordens Beboere; de øvrige skulle da underkaste sig hans Regjering, og saaledes skulle Jøderne da faae Herredømmet over hele Verden, og tage alle andre Nationers Ejen-

domme i Besiddelse. — Angaaende den Tid, i hvilken Messias skal føre dette Herredømme, ere Jøderne ueenige; nogle meene, at han skal regjere i 40, andre 400, nogle meene 7000, og andre ligesaa mange Aar, som Verden har staaet, om Messias skal døe, eller om han skal være udødelig, nogle paastaae det sidste, andre det første, og meene da, at hans Sønner og Sønne-Sønner skulle regjere efter ham. — Paa denne indbildte lyksalige Tilstand vente Jøderne med Smerte; men Tiden tør de ikke udregne, da der er lagt en Forbandelse paa alle dem, som ville udregne Tiden for Missiæ Komme. Det indsee de let, at den Tid, som Propheterne have fastsat, er for lang Tid siden forløben, og angive derfor tvende Aarsager, hvorfor han ikke er allerede kommen, deels fordi de ikke alvorligen omvende sig, deels fordi alle de Sjæle endnu ikke ere skabte, som efter Guds Raadslutning skulle komme til Verden. Dette er Hoved-Indholdet af Jødernes Lærdom om deres Messias; men Rabbinernes Fabler, som de blande i denne Lærdom, ere utallige, og fortjene ikke at anføres.

Den vise, den lærde, den menneskelige Maimonides, (siger Gibbon i Historien af det romerske Riges Fald) lærer offentlig, at en Jøde ikke bør redde fra Døden en Kjætter, en Vantroende, som var falden i Bandet. 2 Vol. p. 268.